

4.3.9. Rzepak

Rzepak ozimy							
<p>Opis: jednoroczna roślina oleista z rodzaju kapusta, jest spokrewniony z brukwią. Łodyga rozgałęziona, liście sinozielone, dolne pierzastowrzębane, górne lancetowate, obejmujące częściowo łodygę; kwiaty barwy cytrynowożółtej lub białej, zebrane w luźne grona; owoc – łuszczyzna (dł. 4-11 cm) z okrągłymi nasionami barwy czarnej lub czerwonej, o zawartości tłuszczu 43-47%. Jest uprawiany od XVII w. w Europie jako roślina oleista.</p> <p>Główna część użytkowa rośliny to: owoc – łuszczyzna, nasiona czarne lub czerwone o dużej zawartości oleju (ponad 40 %).</p>							
A	Zbiór			B	Nawozy		
	1.	plon	rodzaj plonu		ilość (dt)/ha	1.	N – w czystym składniku [kg]/ha 210
	2.	plon główny	nasiona		25,0	2.	P – w czystym składniku [kg]/ha 50
	3.	plon uboczny	–		–	3.	K – w czystym składniku [kg]/ha 200
D	Materiał siewny			C	Siew		
	1.	ilość kg/ha	4,5		1.	rozstawa (cm)	18-25
	2.				2.	termin siewu	15 VIII
E	Wymagania glebowe						
<p>Najbardziej odpowiednie pod uprawę rzepaku są gleby żyzne, głębokie, zasobne w składniki pokarmowe, o odczynie zbliżonym do obojętnego pH 6,0-7,0. Rzepak uprawia się obecnie również na glebach żytnich dobrych, pod warunkiem, że dzięki starannej uprawie są one sprawne i zasobne w składniki pokarmowe. Plony uzyskiwane na glebach piaszczysto-gliniastych i gliniasto-piaszczystych w tych warunkach dorównują plonom osiąganym na glebach żywnych próchnicznych. Nieodpowiednie natomiast są gleby piaszczyste, podmokłe, torfy lub gleby kwaśne.</p>							
F	Wymagania klimatyczne						
<p>Dobrze rozwinięty i zahartowany jesienią rzepak wytrzymuje krótkotrwałe mrozy do -20°C, dość wrażliwy jest natomiast na wiosenne wahania temperatury. W Polsce zasiewy rzepaku uszkadzane są częściej przez wiosenne przymrozki niż przez mrozy w czasie zimy. Następną przyczyną złego zimowania zasiewów rzepaku jest wymakanie w czasie zimy i wiosną.</p>							
G	Cykl produkcyjny						
<ul style="list-style-type: none"> – podorywka z bronowaniem, – siew nawozów NPK, – orka siewna (wał z kolczatką), – uprawa przedsiewna (zestaw uprawek), – siew nasion, – nawożenie pogłówne N, – opryski, – zbiór kombajnem. 							
H	Przeznaczenie						
<p>Rzepak ozimy w nasionach zawiera najczęściej 45-47% tłuszczu. Olej rzepakowy w postaci rafinowanej służy do celów spożywczych. Z niego też wyrabia się margarynę i inne tłuszcze kuchenne. Pozostała po wytłoczeniu oleju śruta poekstrakcyjna jest cenną paszą treściwą dla zwierząt, zawiera dużo białka, tłuszczu i innych składników pokarmowych. Śloma rzepakowa stanowi biomasę, która może być wykorzystana jako opał w kotłach parowych.</p>							
I	Zmianowanie						
<p>Odpowiednimi przedplonami dla rzepaku ozimego są: rośliny motylkowe wieloletnie przyorane po pierwszym pokosie, wczesne odmiany ziemniaków i grochu. Rzepak można uprawiać po jęczmieniu ozimym, a także po życie, jeżeli jego zbiór nastąpi do końca lipca. Po roślinach zbożowych należy stosować obornik.</p>							